

JAARSTUKKEN 2018

STICHTING WERELDERFGOED KINDERDIJK

Woord vooraf

Met veel genoegen bieden wij u onze jaarstukken over het jaar 2018 aan.

De Stichting Werelderfgoed Kinderdijk kan terugkijken op een jaar van stevige ontwikkeling en gezonde groei. Dit is mogelijk gemaakt door de enthousiaste inzet van onze medewerkers en vrijwilligers.

Op deze plaats willen wij dan ook de dank en waardering uitspreken voor alle geleverde prestaties.

Kinderdijk, 20 mei 2019

Het bestuur,
C. van der Vlist

Inhoudsopgave

Woord vooraf	2
Van het bestuur	4
Van de Raad van Toezicht	12
Van de Vrijwilligersraad	14
Jaarrekening 2018	18
A- Balans per 31 december 2018	19
B- Staat van baten en lasten over 2018	20
C- Grondslagen voor de jaarrekening	21
D- Toelichting op de balans per 31 december 2018	26
E- Niet uit de balans blijkende rechten verplichtingen en financiering derden	34
F- Toelichting op de staat van baten en lasten	35
Overige gegevens	41
Samenstellingsverklaring	42

Van het bestuur

Ons doel

- het in stand (doen) houden van molens en opstallen in het molengebied Kinderdijk die geheel of gedeeltelijk zijn aangemerkt als beschermd monument als bedoeld in de Monumentenwet 1988;
- het behouden en conserveren van het molengebied Kinderdijk als (cultuur)historisch- en natuurmonument;
- het bevorderen van de publieke presentatie en de toegankelijkheid van het Werelderfgoed Kinderdijk, binnen de context van de huidige gebiedskenmerken, zijnde de historie, de cultuur en de natuur (instandhouding van het huidige unieke karakter en de identiteit, zonder aantasting van de cultuur-, landschappelijke en natuurhistorische waarden);
- het bevorderen van kennisoverdracht omtrent het Werelderfgoed en de (historische) functie van de molens en waterstaatswerken, en het verrichten van al wat hiermee verband houdt of daartoe bevorderlijk kan zijn.

Onze missie

Het beheren van, het ontwikkelen van en het informeren over het Werelderfgoed Kinderdijk-Elshout.

Samenstelling

Raad van toezicht

De Raad van Toezicht van de Stichting Werelderfgoed Kinderdijk (hierna te noemen: "de SWEK") bestaat uit de volgende personen:

W.W. de Jong (voorzitter)
W.J. de Zeeuw
W. van Leussen
A.J. Borgdorff
S.M. van Nieuwenhuijzen

De Raad van Toezicht vergadert tenminste 1 x per kwartaal. De Raad van Toezicht heeft een auditcommissie ingesteld, bestaande uit W.J. de Zeeuw en W. van Leussen. De auditcommissie overlegt een aantal keren per jaar (eventueel met de accountant) en doet verslag aan de Raad van Toezicht.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op:

- het beleid van het bestuur, de algemene gang van zaken bij de SWEK en de relatie met haar omgeving;
- de realisatie van de statutaire doelstellingen van de SWEK, de strategie en de risico's;
- de opzet en werking van de interne risicobeheersings- en controlesystemen;
- de financiële verslaglegging;
- de naleving van wet- en regelgeving en de governance-structuur.

Daarnaast staat de Raad van Toezicht het bestuur met raad en daad terzijde en dient het bestuur gevraagd en ongevraagd van advies. De leden van de Raad van Toezicht richten zich naar het belang van de SWEK. De SWEK faciliteert de Raad van Toezicht door middel van het bieden van vergaderruimte en secretariële ondersteuning. De leden van de Raad van Toezicht verrichten hun werkzaamheden onbezoldigd.

Bestuur/directie

Deze wordt gevormd door C. van der Vlist.

Wat is er gebeurd in 2018?

Het jaar kenmerkt zich door een gezonde ontwikkeling. Dit geldt zowel voor de educatie als voor de organisatie. Over dit laatste leest u meer in het Sociaal Verslag. Onze organisatie functioneert dankzij de vele vrijwilligers, die zich zeer betrokken voelen bij Kinderdijk. Vanuit de vrijwilligersraad is een verslag toegevoegd aan dit jaarverslag.

In dit jaar heeft een aantal belangrijke zaken gespeeld. In de eerste plaats natuurlijk de bouw van de nieuwe entreezone en het nieuwe bezoekerscentrum. Dit heeft in 2018 een prominente plaats gehad in de planning en de organisatie. Er is hard gewerkt aan de voorbereidingen, vaak in nauw overleg met de betrokken overheden. De eerste zichtbare tekenen van de plannen was de uit- en instapzone voor bussen. Deze is op 1/4/2018 in gebruik genomen. Bussen laten hun passagiers uitstappen en worden doorverwezen naar een parkeerplaats in Nieuw-Lekkerland. Dit ontlast de dijk en het dorp Kinderdijk. De daadwerkelijke bouw is in oktober 2018 van start gegaan. Inmiddels is de nieuwe entreezone met ontvangstgebouw voor groepen, hulpgemeal De Fabriek en het natuureducatiegebouw geopend op 31/3/2019. De opening van het nieuwe bezoekerscentrum staat gepland voor 7/9/2019.

Gebiedsperspectief: de plannen van gemeenten om in 2018 een gebiedsperspectief te presenteren zijn niet gehaald. Verkiezingen en herindelingsperikelen hebben daar ongetwijfeld invloed op gehad. Het zal waarschijnlijk wel zomer 2019 worden voordat er een rapport ligt voor de gemeenteraad.

Organisatie

Belangrijk voor de realisatie van onze plannen was de goedkeuring van het nieuwe bestemmingsplan voor Kinderdijk in juli 2017 in de raad van Molenwaard. In relatie hiermee is ook een overeenkomst opgesteld tussen bewoners, gemeente, Waterschap Rivierenland en de SWEK, waarin afspraken zijn gemaakt over zaken zoals privacy en toekomstige ontwikkelingen. Tegen de gemeente is door de Belangenvereniging Leefbaarheid Kinderdijk een procedure gevoerd over de aan ons verleende bouwvergunning voor de educatieschuur. De uitspraak van de rechter stelde de gemeente in het gelijk en gaf aan dat de gevolgde procedures zorgvuldig waren verlopen. Inmiddels is de bouw van de educatieschuur al ver gevorderd. Hiermee samenhangend zijn veel onderzoeken gepleegd en voorbereidingen getroffen zodat Molen 4 van de Overwaard (contramolen) aangepast kan worden en er een reconstructie kan plaatsvinden van zijn oude functie.

Het is goed om te zien dat de omgeving steeds meer de kansen benut die het hebben van een Werelderfgoed in de omgeving biedt. Voorbeelden hiervan zijn:

- de twee gemeenten, Molenwaard (na 1/1/2019: Molenlanden) en Alblasterdam, die samen met de provincie en waterschap een gebiedsperspectief opstellen;

- de recreatieve en toeristische ondernemers uit de regio, die wij uitnodigen voor overleg over samenwerking, waarbij wij veel enthousiasme ontmoeten;
- de verkoop van het Mercon Kloos terrein, waar de komende jaren ontwikkelingen gaan plaatsvinden waarbij wij door de gemeente Alblasserdam nauw zullen worden betrokken.

De plannen van het Waterschap met het JU Smit gemaal en met de waterhuishouding zijn nog onduidelijk. Deze zullen nog de nodige studies vergen. De uitkomsten kunnen een effect hebben, niet alleen op ons toeristisch product, maar ook op de uitzonderlijke universele waarde, "Outstanding Universal Values", van ons Werelderfgoed.

De financiële positie van de Stichting is de laatste jaren beter geworden waardoor de investeringen die gedaan zijn en worden, ook mogelijk en verantwoord zijn. Het vrij besteedbare vermogen van de Stichting is de laatste jaren gegroeid maar nog onvoldoende. De doelstelling van de Stichting is om minimaal een vrij besteedbare reserve te hebben van € 1.000.000,-- bij de huidige omvang van de organisatie. Bij een groei van de organisatie en de risico's, zal ook de gewenste omvang opnieuw beoordeeld moeten worden.

Ook zal in 2019 nagedacht worden over wat nodig is voor een accountantscontrole. Met name wat dit betekent voor de organisatie en alle administratieve processen. Ook de Raad van Toezicht zal kijken naar de governance van de Stichting.

Educatie

Op het gebied van educatie hebben het afgelopen jaar vele ontwikkelingen plaatsgevonden. Belangrijkste trend is en blijft de groei van het belang van internet. We zien een sterke toename van het gebruik van onze website en daarmee de verkoop van toegangskaarten. Ook is afgelopen jaar hard gewerkt aan het realiseren van de Customer Journey App, die in 2019 gereed zal zijn. Wie via de website of aan de kassa een toegangskaartje koopt, krijgt via deze app toegang tot veel informatie over het gebied en een audiotour. De herinrichting van het Wisboomgemaal heeft plaatsgevonden en de toevoegingen in dit gebouw worden goed gebruikt.

Afgelopen jaar is onder leiding van één van onze medewerkers het Integraal Uitvoeringsprogramma Natuur & Landschap voor ons Werelderfgoed opgesteld. Dit plan is heel goed ontvangen door stakeholders en zal de komende jaren tot uitvoering worden gebracht.

Beheer & Onderhoud

Het afgelopen jaar zijn door de afdeling Beheer & Onderhoud veel onderhoudsplannen uitgevoerd aan de molens, rondvaartboten en de bijgebouwen. De meest opvallende zaken worden hieronder vermeld. Een vermeldenswaard detail hierbij is dat het veel onderhoudswerken waren en geen restauratie.

Regeling Groot Onderhoud Molens:

Bij molen 3 van de Nederwaard is begonnen met het herstel van het metselwerk van de molenromp. Bij de uitvoering bleek meer metselwerk slecht te zijn dan vooraf was ingeschat. Het gevolg is dat het werk pas in 2019 kan worden afgesloten.

Regeling planmatig Onderhoud Molens:

Molens Nederwaard:

Bij molen 1 en 6 is de Potroede gecontroleerd, waar bij één roede een lasnaad is hersteld. Bij molen 1 zijn verder de vulstukken rondom de molenas vernieuwd, reparaties aan de vang (de rem) en reparaties aan de overring (draagconstructie van de kap op de molenromp) gedaan. Bij molen 8 zijn reparaties gedaan aan de kruivloer (draaggedeelte van de kap op de molenromp), de vang (de rem) en aan het voorkeuvelens (kapgedeelte waarbij de bovenas van wiekenstelsel in de kap gaat). Ook bij molen 7 zijn werken uitgevoerd aan de voorkeuvels; hierbij was lekkage opgetreden.

Molens Overwaard:

Er zijn kleine schilderbeurten gedaan bij de molens 1 en 2. Bij molen 2 is groot onderhoud gedaan aan de rieten kap en zijn de vang en de bovenas afgesteld. Bij molen 3 zijn 3 rietvelden vernieuwd met de daarbij behorende rietplanken. Bij molen 5 is het houten gedeelte (hekwerk) van een roede vernieuwd, reparatie aan de rolconstructie tussen kap en de romp (rollenwagens) gedaan en nieuwe zeilen aangebracht. Bij molen 8 zijn een lange schoor en een korte schoor van de staartconstructie vernieuwd.

Molens boezem Nieuw-Lekkerland:

Bij de Hoge molen is de buitenroede compleet vernieuwd en is de draagoppervlakte van de binnenroede in de bovenas gecontroleerd.

Poldermolen Blokweer:

Een groot specialistisch werk was het weer rond slijpen van de bovenas bij de draagconstructie. De bovenas was daar niet rond, maar licht ovaal. Bij het draaien van de molen werd daardoor de bovenas bij de draagconstructie te warm.

Rondvaartboten Friso, Vos & Zn en Jantina:

De drie rondvaartboten hebben hun 5-jaarlijkse (her)keuring voor de scheepsinspectie gehad. Bij de Jantina werden restpunten weggewerkt na de bouw, zoals het aanbrengen van de houten vloer en de banken, verbetering aan de passagierstoegang en het opknappen van de boeiborden. De Vos & Zn heeft een kleine onderhoudsbeurt gehad. De steigers, gelegen nabij De Molenhoek, zijn door de bouw van het nieuwe bezoekerscentrum verplaatst naar de Middelkade.

Bijgebouwen en terrein:

Het Wisboomgemaal heeft een grote schilderbeurt ondergaan en het terrein rondom het voormalig Pot-gebouw is ingericht als parkeerplaats voor de vrijwilligers en personeel van de SWEK.

Begroting 2019

	2019
	€
Baten	
Inkomsten uit entreegelden	1.894.769
Inkomsten steigers	123.967
Inkomsten rondvaartboot	380.734
Inkomsten gidsen	137.615
Inkomsten verkopen	1.162.712
Inkomsten parkeren	82.905
Onderhoudsbijdragen	182.724
Huurinkomsten molens	44.000
	<u>4.009.426</u>
Lasten	
Inkoopwaarde verkopen	609.000
Personeelskosten	1.898.870
Afschrijvingen	85.000
Overige personeelskosten	100.920
Vrijwilligers	95.000
Huisvestigingskosten	714.200
Verkoopkosten	130.195
Kantoorkosten	115.500
Algemene kosten	95.000
	<u>3.843.685</u>
Resultaat operationele bedrijfsvoering	<u>165.741</u>
Financiële baten en lasten	(42.000)
Resultaat	<u>123.741</u>

Toelichting.

Het jaar 2019 kent veel onzekerheden afhankelijk van het verloop van de bouwwerkzaamheden. De begroting is conservatief opgesteld en houdt rekening met eventueel gemis aan inkomsten.

Sociaal jaarverslag

Ontwikkeling personeelsbeleid/doelen

In 2019 zal door het Project Entreezone de organisatie van de SWEK veranderen. De HR adviseur heeft in 2018 hier al veel tijd aan besteed. In de loop van 2019 zal er een aantal nieuwe locaties bijkomen. Hierdoor ontstaan nieuwe functies en zijn er nieuwe medewerkers nodig. Sommige medewerkers zullen een andere functie krijgen. In 2018 zijn hiervoor alvast de volgende werkzaamheden gedaan:

- Het samen met directie en Vrijwilligersraad opstellen van het vlekkenplan. Dit plan brengt in kaart op welke locatie hoeveel medewerkers/vrijwilligers nodig zullen zijn.
- Het opstellen van functiebeschrijvingen voor de nieuwe functies.
- Het organogram aanpassen op de nieuwe situatie.

Verder zijn door de HR adviseur, naast de dagelijkse werkzaamheden, de volgende projecten in gang gezet en inmiddels grotendeels afgerond:

- Het op diverse niveaus (doen) implementeren van de Algemene Verordening Gegevensbescherming. Binnen de SWEK zijn persoonsgegevens in diverse administraties aanwezig, er is hard gewerkt om ervoor te zorgen dat de administratie hiervan overal voldoet aan deze nieuwe regelgeving.
- Ontwikkelen van nieuwe formulieren voor ontwikkel- en beoordelingsgesprekken, met een uitgebreide toelichting voor managers. Dit nieuwe systeem zal in 2019 worden ingevoerd. Het ontwikkelgesprek is erop gericht een goed beeld te krijgen van het functioneren van de medewerker en de ontwikkeldoelen van de medewerker samen te bespreken. Ook kunnen in een open twee-richting gesprek eventuele problemen vroegtijdig worden signaleerd en bijgestuurd.
- Het invoeren van een nieuwe overlegstructuur. Hieronder valt het nieuwe wekelijkse directieoverleg (voorheen het MT) en het nieuwe maandelijkse managers overleg (voorheen het werkoverleg). Het doel van het managers overleg is overleg en kennisoverdracht. Vanuit het managers overleg wordt de informatie weer gedeeld met de medewerkers van de diverse afdelingen.
- Het opstellen van de Regeling vrijwilliger en medewerker bij de SWEK. Hiermee is het mogelijk geworden om tegelijkertijd medewerker én vrijwilliger te zijn bij de SWEK. In de regeling is opgenomen wat hiervoor de spelregels zijn en voor welke vergoedingen iemand wel/niet in aanmerking komt.
- Het opstellen van de Regeling Rookbeleid SWEK. Hierin zijn de regels voor medewerkers omtrent roken op het terrein van de SWEK vastgelegd. De SWEK hecht eraan het roken zoveel mogelijk te beperken.
- Het opstellen van de Regeling Bedrijfskleding. Aan medewerkers van de SWEK, die dit nodig hebben in hun functie, wordt bedrijfskleding ter beschikking gesteld. De bedrijfskleding blijft eigendom van de SWEK.

Personeelsmutaties

In 2018 zijn 10 medewerkers in dienst gekomen. 6 medewerkers zijn uit dienst gegaan, waarvan 4 op eigen verzoek en 2 vanwege beëindiging van het tijdelijk dienstverband. Van deze 6 medewerkers hadden er 2 een kortdurend seizoencontract. Vacatures die daarvoor in aanmerking kwamen, zijn eerst intern onder de vrijwilligers en medewerkers uitgezet.

Per 31/12/2018 waren 47 medewerkers in dienst, waarvan 16 mannen en 31 vrouwen. De formatie per 31/12/2018 was 31 Fte. Van alle medewerkers werkten er 40 in deeltijd, waarvan 31 vrouwen en 9 mannen.

Het aantal medewerkers in fulltime functie bedroeg 7, allen mannen. Via het Werk- en Leerbedrijf Avres is in 2018 vanuit de Participatiewet 1 persoon met een afstand tot de arbeidsmarkt tijdelijk in dienst geweest.

Stages

In 2018 zijn er 5 maatschappelijke stages geweest, allen middelbare school leerlingen:

Johan de Witt Scholengroep Dordrecht, 20 uur

Johan de Witt Scholengroep Dordrecht, 20 uur

Gilde Vakcollege Techniek Gorinchem, 30 uur,

Wellant Groentechniek Ottoland, 20 uur

Gemini College Krimpen a/d Lek, 10 uur

De leerlingen hebben door middel van een rooster op diverse locaties meegelopen, bijvoorbeeld op Museummolen Blokweer, in de Molenhoek, in het Wisboom gemaal en op kantoor. Ook is meegelopen met een ervaren gids van de SWEK.

Ziekteverzuim

Er zijn in 2018 geen gevallen van langdurig ziekteverzuim geweest. Het ziekteverzuim percentage was 2,63%.

Opleidingen

In 2018 hebben 8 medewerkers een basiscursus Bedrijfs hulpverlening gevolgd en 15 medewerkers de herhalingscursus Bedrijfs hulpverlening. Verder is door een aantal medewerkers deelgenomen aan diverse trainingen voor onze vrijwilligers, zoals verkoop- en kassatraining, gidsencursus en Reanimatie en AED.

Vertrouwenspersoon

In 2018 waren voor de SWEK dezelfde twee vertrouwenspersonen actief, een externe relatie en een vrijwilliger van de SWEK. Deze beide personen vullen de functie als duo in. Zij werken volgens een protocol Taken en Verantwoordelijkheden Vertrouwenspersoon. De contactgegevens van de beide vertrouwenspersonen zijn bekend bij de medewerkers en vrijwilligers van de SWEK. In het jaar 2018 heeft de SWEK geen meldingen van de vertrouwenspersonen ontvangen.

Geplande projecten in 2018 zijn:

- het invoeren van een nieuw loongebouw
- het inrichten van de personele organisatie na de nieuwbouw

Tot slot

Een mooi jaar 2018. Een jaar waarin gebouwd is aan de toekomst. Een jaar waarin kleine en grote stappen zijn gezet om de gezamenlijke doelstellingen te realiseren.

Kinderdijk, 20 mei 2019

Het bestuur van de Stichting Werelderfgoed Kinderdijk,

C. van der Vlist

Van de Raad van Toezicht

2018: het jaar van weerrecords en wéér records

De Stichting Werelderfgoed Kinderdijk (SWEK) kan met trots en zeer tevreden terugkijken op 2018. Het was het jaar waarin we te maken kregen met een ongekend warm en droog toeristenseizoen. Veel weerrecords werden gebroken en het mooie weer leidde uiteindelijk ook tot een recordaantal bezoekers naar Kinderdijk. Bij gunstige weersomstandigheden hebben de openluchtmusea, waartoe we de SWEK gemakshalve rekenen, een streepje voor bij de keuze van de toerist. Dat aan het einde van het seizoen een aantal cruiseschepen Kinderdijk niet kon bereiken omdat het waterpeil in de Rijn te laag geworden was, heeft niets kunnen afdoen aan het feit dat we een recordhoeveelheid bezoekers mochten verwelkomen.

De weerrecords zijn niet alleen voor velen aangenaam, maar ook bedreigend. In welke mate gaat het klimaat in de wereld veranderen en hoe bedreigend is dat voor ons? Er zijn twee plekken in Nederland waar de toerist (of burger?) informatie krijgt over de strijd tegen het water: dat is op Neeltje Jans en in Kinderdijk. Daarom is het wellicht een goed idee om in het nieuwe bezoekerscentrum niet alleen stil te staan bij de vraag hoe de strijd tegen het water in het verleden geleverd werd, maar ook een beeld te geven hoe de strijd tegen het water in de toekomst geleverd moet worden. Zo wordt het ook in het bezoekerscentrum van Neeltje Jans gepresenteerd. Zou het een idee zijn om Rijkswaterstaat ook als stakeholder bij onze Stichting te betrekken?

Laten we niet alles tegelijk willen doen: we moeten eerst de realisatie van de nieuwe entreezone afronden. De realisatiefase is in 2018 begonnen. Aan het eind van het jaar was daarvan ruwweg een derde deel uitgegeven, een derde deel in opdracht gegeven, en was een derde deel nog in de budgetfase. Tot nu toe loopt het project zeer goed binnen de financiële kaders en de tijdsplanning, wat op zich een prestatie is gelet op het feit dat we in de bouwnijverheid met hoogconjunctuur te maken hebben; met alle gevolgen van dien. Goed beschouwd is het heel bijzonder dat we in het afgelopen jaar én een recordhoeveelheid bezoekers mochten ontvangen, én bezig waren met de realisatie van een megaproject in een groot deel van ons molengebied. In 2019 hopen we de eerste vruchten van de nieuwe entreezone te mogen plukken: bij de start van het seizoen de nieuwe accommodaties bij het Wisboomgemaal en in de herfst het nieuwe bezoekerscentrum bij het J.U. Smitgemaal.

2018 was ook het jaar dat de gemeente Molenwaard is opgehouden te bestaan. De gemeente Molenlanden is de nieuwe gastgemeente van ons Werelderfgoed. Rondom de verkiezingen, die in november gehouden werden, en bij de coalitieonderhandelingen die daarop volgden, was de bereikbaarheid van het Werelderfgoed en de leefbaarheid van de inwoners van het dorp Kinderdijk een belangrijk thema. En dat is volkomen terecht! Het is heel belangrijk dat bij de verdere ontwikkeling van het molengebied de belangen van de omwonenden zwaar meegewogen worden. We zien uit naar een goede samenwerking met het nieuwe gemeentebestuur.

Voor alle inzet die in 2018 aan de basis van het succes stond wil de Raad van Toezicht graag het bestuur, het managementteam, de medewerkers en de vele vrijwilligers hartelijk danken! Een patroon (record na record) dat ieder jaar terugkomt lijkt normaal, maar het is heel bijzonder. We hebben veel waardering voor de inzet en diep respect voor het bereikte resultaat. Een bijzonder woord van dank voor medewerker Henk Bronkhorst, die aan het einde van 2018 met pensioen is gegaan.

Bij de oprichting van de SWEK is Henk als ambtenaar van het waterschap gekomen en hij heeft gedurende vele jaren duizenden guldens en euro's subsidie binnen weten te halen. Het bestuur heeft hem op 5 december 2018 ten overstaan van het sponserende bedrijfsleven als blijk van waardering een plaquette overhandigd en het hoogste punt van een nieuw gebouw laten bereiken. Henk de medewerker wordt Henk de vrijwilliger, en zo wil hij zich in blijven zetten voor de Stichting. Daar zijn we ontzettend blij mee.

Een fabriek in Kinderdijk? Jawel, maar we verklappen niets. Kom het zelf maar eens bekijken in 2019. Want naast die oude molens zijn er dit jaar heel veel nieuwe bezienswaardigheden!

Namens de Raad van Toezicht,

Wout de Jong
Voorzitter

Van de vrijwilligersraad

Bestand vrijwilligers

Het aantal vrijwilligers is in 2018 gelijk gebleven en is 222. Dit ondanks grote inspanningen om dit aantal flink uit te breiden in voorbereiding op het seizoen 2019. De uitbreiding is nodig door de toename van het aantal werkplekken (15-16) t.g.v. de geplande oplevering van het hulpgemaal bij de start van het seizoen en het bezoekerscentrum in september.

Verdeeld over de functies waren er op 31-12-2018:

- 111 hosten, kassamedewerkers en shopmedewerkers
- 41 schippers
- 55 gidsen
- 16 voor diverse functies zoals klussers, groenvoorziening ICT en administratie

In 2017 zijn er 22 nieuwe vrijwilligers bijgekomen en zijn er ook 22 gestopt. Dit is een verloop van ca 10%. De oorzaken voor het afhaken zijn: nieuwe baan (aantrekkelijke economie), drukke werkzaamheden en persoonlijke omstandigheden. Conclusie kan zijn dat dit een gering en natuurlijk verloop betreft, niemand is afgehaakt omdat ze het niet meer leuk vonden bij ons.

Het is gebleken dat de vrijwilligers gezamenlijk een bijdrage hebben geleverd van ca 45.000 uur. Deze inzet van 45.000 uur vertegenwoordigt een waarde van ca € 700.000,-- / €900.000,-- (geschat) indien deze werkzaamheden door medewerkers in loondienst zouden zijn uitgevoerd.

In 2018 is er door de bezoekers € 35.000, – aan fooien gegeven. Er is besloten om aan elke vrijwilliger die meer dan 10 dagdelen heeft gewerkt een bedrag uit te keren gerelateerd aan het aantal gewerkte dagdelen. Dit heeft geleid tot een uitkering van € 80,--, € 160-- of € 240,-- voor elke vrijwilliger.

In 2018 is in overleg met de belastingdienst de manier van declareren voor de vrijwilligers vanaf het jaar 2019 aangepast. Door de aanpassing van het declaratieformulier is vanaf 2019 aantoonbaar dat per maand het maximale bedrag van € 170,-- (en € 1.700,-- per jaar) nooit wordt overschreden.

Vrijwilligersraad en organisatie vrijwilligers

De Vrijwilligersraad behartigt de belangen van de vrijwilligers bij de SWEK en ondersteunt het management van SWEK. De raad heeft 6 leden. De Raad is januari 2017 voor 3 jaar gekozen. In 2018 is door het vertrek van Gery Slikboer en de opvolging door Karin Hendrikse de samenstelling van de Raad gewijzigd. De overige leden zijn Hans Moerman (voorzitter), Cees Westerlaken (VW-coördinator), Aad Voorberg (opleiding schippers en onderhoud schepen), Aly v/d Burgh (organiseren evaluatiegesprekken en wervingscommissie), en Henk Wildeboer (vicevoorzitter en aandachtsgebied gidsen). De VW-raad wordt in de gelegenheid gesteld om over al het beleid (en zeker het VW-beleid) te adviseren. Belangrijke zaken die binnen de Raad aan de orde geweest zijn:

- Opleiding vrijwilligers (gids, kassamedewerker, Aed, opleiden schippers, Viking)
- Bouwplannen nieuwe bezoekerscentrum en entreegebied
- Voorbereiding en organisatie 2019
- Evaluatiegesprekken

- Clustering van functies vrijwilligers
- Werven nieuwe vrijwilligers
- Parkeren vrijwilligers
- Kleding
- Belastingregels in relatie declareren
- Privacywetgeving in relatie tot de organisatie vrijwilligers
- Combifunctie medewerker/vrijwilliger
- Aansturen vrijwilligers door medewerkers
- Inrichting Werelderfgoed
- Planning

Clustering van functies vrijwilligers

Om vrijwilligers maximaal de mogelijkheid te geven om ingedeeld te worden en om de roosteraars meer mogelijkheden te geven om in te roosteren is bedacht om een aantal functies te clusteren. Deze functies zijn host, host schip, host shop en kassamedewerker. Als voorbeeld schrijft een vrijwilliger niet meer in als host Wisboom, maar als host. Hij of zij kan dan worden ingedeeld voor alle host functies op verschillende locaties. Dit vergt van de vrijwilligers wel een grotere flexibiliteit en een bredere kennis van de verschillen per locatie.

Aansturen vrijwilligers

Tot en met 2018 werden de vrijwilligers voornamelijk aangestuurd door de vrijwilligers coördinator van SWEK en de locatie medewerkers. Door het uitbreiden van het aantal locaties en door het benoemen van medewerkers die verantwoordelijk zijn voor o.a. souvenirs, horeca, onderhoud, facilitair gaan deze ook deels de vrijwilligers aansturen t.a.v. hun vakgebied. Dit is voor de organisatie een goede ontwikkeling doch het vergt een strakke afstemming tussen de verschillende managers van SWEK over wie wat doet.

Overlegstructuur

In 2018 was er het volgende periodieke overleg:

- Besprekingen Vrijwilligersraad met VW-coördinator van SWEK Margriet Borsje (9x)
- Kernoverleg tussen Margriet Borsje, Cees Westerlaken, Henk Wildeboer en Hans Moerman ter voorbereiding VW-beleid en aansturing vrijwilligers (wekelijks)
- Uitvoeringsoverleg tussen Johan Mellegers, Margriet Borsje, Cees Westerlaken, Henk Wildeboer en Hans Moerman over gevolgen SWEK-beleid en bestuur voor de organisatie van de vrijwilligers en voorzieningen (in principe wekelijks)
- Managementteam besprekingen maandelijks om en om over de aansturing van de organisatie en brainstormen over de toekomstige organisatie. Hierbij waren namens de VW-Raad Cees Westerlaken, Henk Wildeboer en Hans Moerman aanwezig.
- Overleggen en instructies met de verschillende doelgroepen van de vrijwilligers, zoals gidsen, schippers, kassamedewerkers ed.

Functies en werkzaamheden

De functies waarbij de vrijwilligers ingezet zijn: 3 kassamedewerkers (Museummolen, en Middelkade), 3 kassa shop (Wisboom, Blokweer), 2 hosten (Wisboom), 5 schippers (Friso, Vos, Jantina), gidsen (boekings gerelateerd), en klussers (onderhoud).

Daarnaast werden vrijwilligers ingezet bij management en organisatietaken zoals vrijwilligers, werven, opleiden, instructies, Aed-opleiding, nieuwsbrief, rondleidingen, intakegesprekken, evaluatiegesprekken, educatie, communicatie, documentatie, uitgeven bedrijfskleding, sponsering. Op deze manier wordt zoveel als mogelijk en nuttig de beschikbare expertise van de vrijwilligers gebruikt. Dit draagt veel bij aan de tevredenheid van de vrijwilligers (en de organisatie van SWEK).

Door de geplande uitbreiding van het aantal functies in 2019 is in 2018 gestart met het werven van nieuwe vrijwilligers in een groter zoekgebied. Dit heeft geleid nog niet geleid tot een groot aantal aanmeldingen (zie boven).

Uit evaluatiegesprekken, die met nieuwe vrijwilligers zijn gehouden (ca 30 stuks), is gebleken dat iedereen het enorm naar zijn zin heeft.

Gidsen en schippers bestand

Belangrijk voor het financiële resultaat van de SWEK en het aantal betalende bezoekers is het bestand aan vrijwillige gidsen en vrijwillige schippers. Ten eerste omdat we vinden dat de kwaliteit van door ons zelf opgeleide gidsen (en schippers) veel groter is dan ingehuurde gidsen. Ten 2e omdat een bestand aan gidsen het mogelijk maakt om boekingen van klanten te accepteren inclusief gidsen die ervoor zorgen dat groepen als tevreden bezoekers (kennis Werelderfgoed, vermaakt) naar huis gaan. Het aantal gekwalificeerde gidsen is in 2018 heel licht gedaald (57 naar 55 gidsen). Gedurende heel 2018 konden alle boekingen door eigen gidsen worden uitgevoerd behalve het gidswerk op de Jantina. Dit werd tijdelijk uitbesteed. Het streven is om 70 eigen gidsen beschikbaar te hebben blijft gehandhaafd. Ondanks het opleiden van nieuwe gidsen is deze doelstelling moeilijk te halen. Uitbreiding van het bestand aan schippers van 32 naar 41 i.v.m. ons 3^e schip Jantina is wel gelukt. Meer gidsen geeft in potentie de organisatie meer armslag bij boekingen en uitbreidingen. Voor de opleiding van schippers voor de Jantina werd een professional ingehuurd.

Knelpunten

Kijkend naar onze toekomst zijn er een aantal knelpunten op te lossen:

- De piekdruk van bezoekers.
- Parkeer gelegenheid voor bezoekers.
- Kwaliteit van de toiletten voor bezoekers.
- Het consequent invullen van beschikbaarheid in het rooster door de vrijwilligers.
- Het bestaande communicatiesysteem om vrijwilligers te informeren op hun werkplekken over de laatste aanpassingen.
- Het uitbreiden van het bestand aan vrijwilligers gaat steeds moeilijker. Is een grote gewenste uitbreiding voor de situatie na opleveren entreegebied nog wel mogelijk?
- Wat te doen als gaten in het rooster niet kunnen worden ingevuld door vrijwilligers (plan B)

Door passende maatregelen worden en werden bovenstaande knelpunten opgelost of zullen worden opgelost.

Namens de Vrijwilligersraad,

Hans Moerman
Voorzitter

JAARREKENING 2018

A – BALANS PER 31 DECEMBER 2018
(na voorstel resultaatbestemming)

			31-12-2018	31-12-2017
			€	€
ACTIVA	ref			
VASTE ACTIVA				
Immateriële vaste activa	1		234.861	135.131
Materiële vaste activa	2		4.583.794	1.990.678
VLOTTENDE ACTIVA				
Vorraden	3	162.772		115.566
Debiteuren	4	97.069		60.203
Overige vorderingen en overlopende activa	5	507.138		282.331
Liquide middelen	6	<u>5.410.321</u>		<u>4.959.657</u>
			6.177.300	5.417.757
			<u>10.995.955</u>	<u>7.543.566</u>
PASSIVA				
EIGEN VERMOGEN				
Algemene reserve	7	543.384		464.865
Bestemmingsreserves	8	4.020.993		3.376.712
Bestemmingsfondsen	9	<u>81.330</u>		<u>6.330</u>
			4.645.707	3.847.907
KORTLOPENDE SCHULDEN				
Crediteuren		791.155		212.018
Belastingen en premies sociale verzekeringen	10	181		55.937
Overige schulden en overlopende passiva	11	<u>5.558.912</u>		<u>3.427.704</u>
			6.350.248	3.695.659
			<u>10.995.955</u>	<u>7.543.566</u>

B – STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

		2018	2017
		€	€
Baten			
Inkomsten uit entreegelden		1.977.003	1.771.230
Inkomsten steigers		147.197	136.100
Inkomsten rondvaartboot		345.453	272.649
Inkomsten gidsen		146.153	142.126
Inkomsten verkopen	12	1.266.949	1.127.814
Inkomsten parkeren		184.117	208.849
Onderhoudsbijdragen	13	241.699	231.417
Huurinkomsten molens		44.291	43.470
Overige inkomsten	14	365.316	319.973
		<u>4.718.178</u>	<u>4.253.628</u>
Lasten			
Inkoopwaarde verkopen	15	637.624	535.316
Personeelskosten	16	1.743.670	1.446.757
Afschrijvingen		88.224	82.796
Overige personeelskosten	17	254.908	205.989
Huisvestigingskosten	18	845.197	764.937
Verkoopkosten	19	97.522	72.956
Kantoorkosten	20	89.409	141.241
Algemene kosten	21	153.991	46.359
		<u>3.910.545</u>	<u>3.296.351</u>
Resultaat operationele bedrijfsvoering		<u>807.633</u>	<u>957.277</u>
Financiële baten en lasten	22	(9.833)	(9.209)
Resultaat		<u>797.800</u>	<u>948.068</u>
Resultaatbestemming			
Toevoeging / onttrekking aan bestemmingsreserves		644.281	841.781
Toevoeging aan bestemmingsfonds		75.000	0
Toevoeging aan de algemene reserve		78.519	106.287
Resultaat		<u>797.800</u>	<u>948.068</u>

C – TOELICHTING OP DE BALANS EN STAAT VAN BATEN EN LASTEN

Algemene toelichting

Activiteiten

De stichting is opgericht op 7 februari 2002 en is statutair gevestigd in gemeente Molenwaard (deze gemeente maakt m.i.v. 1/1/2019 deel uit van de gemeente Molenlanden). Het adres van de stichting is Overwaard 2, 2961 AT Kinderdijk. Het KvK-nummer is 24331545. De doelstelling van de stichting is het behouden en conserveren van het molengebied Kinderdijk als (cultuur) historisch- en natuurmonument.

Schattingen

Bij toepassing van de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening vormt de leiding van Stichting Werelderfgoed Kinderdijk zich verschillende oordelen en schattingen die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Indien het voor het geven van het in artikel 2:362 lid 1 BW vereiste inzicht noodzakelijk is, is de aard van deze oordelen en schattingen inclusief de bijbehorende veronderstellingen opgenomen bij de toelichting op de desbetreffende jaarrekeningposten.

Algemene grondslagen

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld op basis van Richtlijn voor de Jaarverslaggeving C.1 “Kleine Organisaties-zonder-winststreven”, die zijn uitgegeven door de Raad voor de Jaarverslaggeving.

Activa en passiva worden in het algemeen gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs of de actuele waarde. Indien geen specifieke waarderingsgrondslag is vermeld vindt waardering plaats tegen de verkrijgingsprijs. In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen. Met deze referenties wordt verwezen naar de toelichting.

Vergelijking met voorgaand jaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar.

WAARDERINGSGRONDSLAGEN VOOR WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Immateriële vaste activa en materiële vaste activa

De immateriële vaste activa en materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgings- of vervaardigingsprijs inclusief direct toerekenbare kosten, onder aftrek van lineaire afschrijvingen gedurende de verwachte toekomstige gebruiksduur. Er wordt rekening houdend met bijzondere waardeverminderingen die op balansdatum worden verwacht. Voor de vaststelling of voor een materieel vast actief sprake is van een bijzondere waardevermindering wordt verwezen naar de desbetreffende paragraaf.

Subsidies op investeringen worden in mindering gebracht op de verkrijgings- of vervaardigingsprijs van de activa waarop de subsidies betrekking hebben. Tot het moment van ingebruikname worden deze subsidies als afzonderlijke verplichting in de balans opgenomen.

(Im)materiële vaste activa in ontwikkeling / in aanbouw worden eveneens opgenomen onder de (im)materiële vaste activa. Afschrijving vindt plaats vanaf het moment van ingebruikname.

Bijzondere waardeverminderingen van vaste activa

De stichting beoordeelt op iedere balansdatum of er aanwijzingen zijn dat een vast actief aan een bijzondere waardevermindering onderhevig kan zijn. Indien dergelijke indicaties aanwezig zijn, wordt de realiseerbare waarde van het actief vastgesteld. Indien het niet mogelijk is de realiseerbare waarde voor het individuele actief te bepalen, wordt de realiseerbare waarde bepaald van de kasstroom genererende eenheid waartoe het actief behoort. Van een bijzondere waardevermindering is sprake als de boekwaarde van een actief hoger is dan de realiseerbare waarde; de realiseerbare waarde is de hoogste van de opbrengstwaarde en de bedrijfswaarde. Een bijzondere-waardeverminderingsverlies wordt direct als een last verwerkt in de winst-en-verliesrekening onder gelijktijdige verlaging van de boekwaarde van het betreffende actief.

Indien wordt vastgesteld dat een bijzondere waardevermindering die in het verleden verantwoord is, niet meer bestaat of is afgenomen, dan wordt de toegenomen boekwaarde van de desbetreffende activa niet hoger gesteld dan de boekwaarde die bepaald zou zijn indien geen bijzondere waardevermindering voor het actief zou zijn verantwoord.

Vorraden

De voorraden worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs onder toepassing van de FIFO-methode (first in, first out) of lagere opbrengstwaarde.

De opbrengstwaarde is de geschatte verkoopprijs onder aftrek van direct toerekenbare verkoopkosten. Bij de bepaling van de opbrengstwaarde wordt rekening gehouden met de incourantheid van de voorraden.

Vorderingen

De vorderingen worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. Noodzakelijk geachte voorzieningen voor mogelijke verliezen als gevolg van oninbaarheid worden in mindering gebracht. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Liquide middelen worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Eigen vermogen

Een deel van het vermogen heeft een beperkte bestedingsmogelijkheid. Daarbij wordt onderscheid gemaakt tussen bestemmingsreserves en bestemmingsfondsen.

Bestemmingsreserves zijn het deel van het eigen vermogen dat wordt afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de stichting zou zijn toegestaan, en deze beperking door het bestuur is aangebracht.

Bestemmingsfondsen zijn het deel van het eigen vermogen dat wordt afgezonderd omdat daaraan een beperktere bestedingsmogelijkheid is gegeven dan gezien de doelstelling van de stichting zou zijn toegestaan, en deze beperking door derden is aangebracht.

Kortlopende schulden

Opgenomen leningen en schulden worden bij eerste verwerking opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Onder de kortlopende schulden worden schulden opgenomen met een resterende looptijd korter dan één jaar.

Vooruit ontvangen subsidies waarvoor nog een prestatie moet worden verricht zijn opgenomen onder de kortlopende schulden.

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

In de staat van baten en lasten is geen begroting opgenomen omdat de functie die begroting 2018 had dat niet zinvol maakt.

Netto-omzet

Netto-omzet omvat de opbrengsten uit levering van goederen en diensten onder aftrek van kortingen en dergelijke en van over de omzet geheven belastingen, waaronder retributieheffing en bijdragen die worden geïnd bij kaartverkoop met als doel het afdragen aan het Regionaal fonds ter stimulering van Recreatie, Toerisme en Cultureel Erfgoed Werelderfgoed Kinderdijk

Baten – verkoop van goederen

Opbrengsten uit de verkoop van goederen worden verwerkt zodra deze zijn gerealiseerd en er geen sprake meer is van eigendom van de goederen.

Baten – verlenen van diensten

Verantwoording van opbrengsten uit de levering van diensten geschiedt naar rato van de geleverde prestaties, gebaseerd op de verrichte diensten in verhouding tot de in totaal te verrichten diensten, onder aftrek van kortingen.

Overheidssubsidies

Exploitatiesubsidies worden als bate verantwoord in de winst-en-verliesrekening in het jaar waarin de gesubsidieerde kosten zijn gemaakt of opbrengsten zijn gederfd, of wanneer een gesubsidieerd exploitatietekort zich heeft voorgedaan. De baten worden verantwoord als het waarschijnlijk is dat deze worden ontvangen.

Baten uit giften van derden

Baten uit giften en andere toezeggingen van derden (anders dan overheidssubsidies) worden in het resultaat verantwoord in het jaar waarin ze zijn ontvangen. Indien baten waarvoor een bijzondere bestemming is aangewezen in het verslagjaar waarin ze zijn ontvangen niet volledig zijn besteed, voegt de stichting de nog niet bestede bedragen via de resultaatbestemming toe aan de bestemmingsreserves respectievelijk bestemmingsfondsen.

Indien Stichting Werelderfgoed Kinderdijk in een volgend verslagjaar uit deze bestemmingsreserves respectievelijk bestemmingsfondsen put, verantwoordt zij deze besteding in de staat van baten en lasten als last. De stichting verwerkt deze besteding via de resultaatbestemming als een onttrekking aan de bestemmingsreserves respectievelijk bestemmingsfondsen.

Baten in natura

In het verslagjaar ontvangen baten in natura worden niet opgenomen in de staat van baten en lasten. Leveringen in natura die Stichting Werelderfgoed Kinderdijk in het boekjaar heeft ontvangen worden in de toelichting vermeld. Voor zover dat belang is voor het inzicht in de jaarrekening wordt daarbij een indicatie gegeven van de reële waarde van deze baten. In overeenstemming met de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving wordt vrijwilligerswerk niet financieel verantwoord.

Lasten

De lasten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Personeelskosten

Periodiek betaalbare beloningen

De aan het personeel verschuldigde beloningen worden op grond van de arbeidsvoorwaarden verwerkt in de winst-en-verliesrekening.

Pensioenen

Stichting Werelderfgoed Kinderdijk heeft de pensioenregeling verwerkt volgens de benadering van verplichtingen voor de werkgever. De stichting heeft een toegezegde bijdrage regeling. De over het verslagjaar verschuldigde premie wordt als last verantwoord. De premies worden verantwoord als personeelskosten zodra deze verschuldigd zijn. Vooruitbetaalde premies worden opgenomen als overlopende activa indien dit tot een terugstorting leidt of tot een vermindering van toekomstige betalingen. Nog niet betaalde premies worden als verplichting op de balans opgenomen.

Afschrijvingen vaste activa

Vaste activa worden vanaf het moment dat het actief beschikbaar is voor het beoogde gebruik afgeschreven over de geschatte economische levensduur / verwachte toekomstige gebruiksduur van het actief.

Financiële baten en lasten

De financiële baten en lasten betreffen aan derden betaalde (te betalen) en van derden ontvangen (te ontvangen) interest.

Vennootschapsbelasting

De jaarrekening is opgesteld onder de veronderstelling dat er geen belastingplicht is in het kader van de vennootschapsbelasting.

D - TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

ACTIVA

VASTE ACTIVA

1. Immateriële vaste activa

Stichting Werelderfgoed Kinderdijk hanteert de volgende jaarlijkse afschrijvingspercentages voor immateriële vaste activa:

- Software en app's: 20%

Immateriële vaste activa in ontwikkeling

Software en
app's

€

Stand per 1 januari 2018

Aanschaffingswaarde

135.131

Boekwaarde

135.131

Mutaties

Investerings

99.730

99.730

Stand per 31 december 2018

Aanschaffingswaarde

234.861

Boekwaarde

234.861

2. Materiële vaste activa

Stichting Werelderfgoed Kinderdijk hanteert de volgende jaarlijkse afschrijvingspercentages voor materiële vaste activa:

- Terreinen (bestrating) 5%
- Inventarissen: 20-30%
- Verbouwingen en steigers: 10-20%
- Vervoermiddelen: 10-20%

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Materiële vaste activa	918.771	382.294
Activa in ontwikkeling	3.665.023	1.608.384
	<u>4.583.794</u>	<u>1.990.678</u>

De stichting heeft een aantal gebouwen en terreinen om niet in pacht verkregen, en heeft de plicht deze te onderhouden. Deze activa zijn niet in de balans opgenomen.

D - TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

Materiële vaste activa	Terreinen	Inventarissen	Verbouwingen en steigers	Vervoer- middelen	Totaal
	€	€	€	€	€
<i>Stand per 1 januari 2018</i>					
Aanschaffingswaarde	0	263.012	247.389	215.342	725.743
Cumulatieve afschrijvingen	0	(176.939)	(119.030)	(47.480)	(343.449)
Boekwaarde	0	86.073	128.359	167.862	382.294
<i>Mutaties</i>					
Afschrijvingen	(572)	(47.163)	(20.453)	(20.036)	(88.224)
Investeringsen	0	95.309	0	0	95.309
In gebruik genomen activa in ontwikkeling	349.923	0	0	319.469	669.392
Investeringsubsidies	0	(10.000)	0	(130.000)	(140.000)
	349.351	38.146	(20.453)	169.433	536.477
<i>Stand per 31 december 2018</i>					
Aanschaffingswaarde	349.923	348.321	247.389	404.811	1.350.444
Cumulatieve afschrijvingen	(572)	(224.102)	(139.483)	(67.516)	(431.673)
Boekwaarde	349.351	124.219	107.906	337.295	918.771

Activa in ontwikkeling	Entreezone	Overige	Totaal
	€	€	€
<i>Stand per 1 januari 2018</i>			
Aanschaffingswaarde	1.184.683	423.701	1.608.384
Boekwaarde	1.184.683	423.701	1.608.384
<i>Mutaties</i>			
Investeringsen	2.226.621	499.410	2.726.031
In gebruik genomen	0	(669.392)	(669.392)
Desinvesteringen	0	0	0
	2.226.621	(169.982)	2.056.639
<i>Stand per 31 december 2018</i>			
Aanschaffingswaarde	3.411.304	253.719	3.665.023
Boekwaarde	3.411.304	253.719	3.665.023

D - TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

VLOTTENDE ACTIVA

3. Voorraden

Vorraden met een boekwaarde van € 162.628 (2017; € 115.566) betreffen voorraden souvenirs, folders en horeca voorraden.

4. Debiteuren

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Nominale waarde	97.069	60.203
Af: voorziening voor oninbaarheid	0	0
	<u>97.069</u>	<u>60.203</u>

5. Overige vorderingen en overlopende activa

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Te vorderen BTW	263.190	68.747
Vooruitbetaalde kosten	59.006	50.700
Overige vorderingen	170.416	147.159
Uitgegeven lening	14.526	15.725
	<u>507.138</u>	<u>282.331</u>

De overige vorderingen betreffen met name nog te ontvangen subsidies.

De uitgegeven lening heeft een rente van 4% per jaar en zal in maandelijkse annuïtaire bedragen (bestaande uit rente en aflossing van € 200) worden terugbetaald, voor het laatst in december 2025.

De vorderingen hebben een resterende looptijd van minder dan 1 jaar, behoudens de uitgegeven lening en te ontvangen subsidie voor een bedrag van € 15.380 (2017: € 86.211).

D - TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

6. Liquide middelen

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Kas	32.214	19.402
Nederlandse Waterschapsbank	151.768	147.615
Rabobank	5.203.260	4.763.975
Kruisposten	23.079	28.665
	<u>5.410.321</u>	<u>4.959.657</u>

De liquide middelen staan ten vrije beschikking van de stichting. Bij de Nederlandse Waterschapsbank heeft de stichting op 31 december 2018 een kredietfaciliteit van € 800.000 (31 december 2017: € 1.000.000), waarvoor de gemeente Molenwaard zich borg gesteld heeft. De omvang van de faciliteit wordt jaarlijks op 1 januari van elk jaar met € 200.000 afgebouwd tot op € nihil op 1 januari 2022. De faciliteit bedraagt vanaf 1 januari 2019 € 600.000.

PASSIVA

EIGEN VERMOGEN

7. Algemene reserve

Het verloop van de algemene reserve is als volgt weer te geven:

	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	464.865	358.578
Resultaatbestemming	78.519	106.287
Stand per 31 december	<u>543.384</u>	<u>464.865</u>

8. Bestemmingsreserves

Deze bestaan uit:

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Vervangingsreserve activa	500.000	500.000
Bestemmingsreserve ontwikkeling entreezone	1.533.514	1.339.426
Bestemmingsreserve projecten	193.500	193.500
Bestemmingsreserve groot onderhoud	975.000	775.000
Bestemmingsreserve ontwikkeling film Wisboomgemaal	40.000	35.000
Bestemmingsreserve afschrijving materiële vaste activa	500.979	533.786
Bestemmingsreserve geschikt maken en in gebruik name nieuwe entreezone	245.000	0
Bestemmingsreserve maatregelen visitor management	33.000	0
Stand per 31 december	<u>4.020.993</u>	<u>3.376.712</u>

D - TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

Het verloop van de bestemmingsreserves is als volgt weer te geven:

Totaal	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	3.376.712	2.534.931
Toevoeging / onttrekking vanuit resultaatbestemming	366.281	841.781
Stand per 31 december	<u>3.744.493</u>	<u>3.376.712</u>

De bestemmingsreserves bestaan uit:

Vervangingsreserve activa	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	500.000	500.000
Toevoeging / (onttrekking) vanuit resultaatbestemming	0	0
Stand per 31 december	<u>500.000</u>	<u>500.000</u>

Bestemmingsreserve ontwikkeling entreezone	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	1.339.426	1.069.838
Toevoeging / onttrekking vanuit resultaatbestemming	194.088	269.588
Stand per 31 december	<u>1.533.514</u>	<u>1.339.426</u>

Voor de ontwikkeling van de entreezone zijn bijdragen van derden ontvangen. Voor zover die geen betrekking hebben op overheidssubsidies zijn deze in het jaar van ontvangst in de resultatenrekening verantwoord. Deze opbrengsten zijn echter bestemd voor de entreezone en zijn daarom in deze reserve opgenomen. Tevens heeft de stichting in het verleden een deel van de algemene reserve voor dit doel afgezonderd en aan deze reserve toegevoegd.

Bestemmingsreserve projecten	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	193.500	193.500
Toevoeging / onttrekking vanuit resultaatbestemming	0	0
Stand per 31 december	<u>193.500</u>	<u>193.500</u>

Diverse projecten gericht op onderhoud en de realisatie van materiële vaste activa kunnen naar verwachting niet worden bekostigd uit subsidies en bijdragen van derden. Deze reserve is bedoeld voor de lasten uit de eigen bijdragen van de stichting aan deze projecten.

D - TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

Bestemmingsreserve groot onderhoud

	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	775.000	575.000
Toevoeging vanuit resultaatbestemming	200.000	200.000
Stand per 31 december	975.000	775.000

Dit bedrag is bestemd voor toekomstig onderhoud aan de monumenten waarvoor naar verwachting geen subsidie kan worden verkregen.

Bestemmingsreserve ontwikkeling film Wisboomgemaal

	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	35.000	30.000
Toevoeging vanuit resultaatbestemming	5.000	5.000
Stand per 31 december	40.000	35.000

Dit bedrag is bestemd voor de ontwikkeling van een film.

Bestemmingsreserve afschrijving materiële vaste activa

	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	533.786	166.593
Toevoeging (Onttrekking) vanuit resultaatbestemming	(32.807)	367.193
Stand per 31 december	500.979	533.786

In de jaarrekening 2017 is een aantal vaste activa geherwaardeerd. Voor de impact op het vermogen is deze bestemmingsreserve gevormd, die zal worden gebruikt voor de toekomstige afschrijvingskosten van deze activa.

Bestemmingsreserve geschikt maken en in gebruik name nieuwe entreezone

	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	0	0
Toevoeging vanuit resultaatbestemming	245.000	0
Stand per 31 december	245.000	0

De bedrag is bestemd voor het geschikt maken van de nieuwe entreezone en voor de in gebruik name van de nieuwe entreezone.

D - TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

Bestemmingsreserve maatregelen visitor management	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	0	0
Toevoeging vanuit resultaatbestemming	33.000	0
Stand per 31 december	33.000	0

Dit bedrag is bestemd voor tijdelijke maatregelen visitor management in 2019.

9. Bestemmingsfondsen

Bestemmingsfonds educatieshuur contramolen	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	6.330	6.330
Mutaties	0	0
Stand per 31 december	6.330	6.330

Het bestemmingsfonds is gevormd voor een gift die aan deze educatieshuur moet worden besteed.

Bestemmingsfonds historisch schip Jantina	2018	2017
	€	€
Stand per 1 januari	0	0
Mutaties	75.000	0
Stand per 31 december	75.000	0

Het bestemmingsfonds is gevormd voor een gift die aan de duurzame aanpassing van het historisch schip Jantina moet worden besteed. Deze aanpassing is gedaan in 2018 en is in de boekwaarde van de materiële vaste activa opgenomen. Het bestemmingsfonds zal gedurende de economische levensduur van het schip vrijvallen in lijn met de toekomstige afschrijvingslasten.

KORTLOPENDE SCHULDEN

10. Belastingen en premies sociale verzekeringen

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Loonheffing	181	55.937
	181	55.937

D - TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2018

11. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2018	31-12-2017
	€	€
Reservering vakantiegeld en -dagen	101.039	87.264
Vooruit ontvangen subsidies voor nieuw bezoekerscentrum	4.706.127	2.684.127
Nog te besteden subsidies	500.005	289.063
Nog te betalen kosten	250.436	335.763
Te betalen nettolonen	568	0
Te betalen pensioenpremies	737	31.487
	<u>5.558.912</u>	<u>3.427.704</u>

De nog te besteden subsidies voor het nieuwe bezoekerscentrum betreffen ontvangsten uit hoofde van projectsubsidies van diverse overheidsinstanties. De overige nog te besteden subsidies bestaan uit diverse project- en investeringssubsidies. Een deel van de nog te bestede projectsubsidies is al uitgegeven. Deze uitgaven zijn opgenomen bij de activa in ontwikkeling.

In de post nog te betalen kosten zit een te betalen bedrag aan het regionaal fonds. Dit betreft een bedrag van € 44.669 (2017: € 20.549). Dit bedrag is opgebouwd uit een bijdrage van € 0,75 voor elke betalende bezoeker boven het aantal van 250.000. Het aantal betalende bezoekers in 2018 is 309.563.

E - NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE RECHTEN EN VERPLICHTINGEN EN FINANCIERING DERDEN

Leaseovereenkomst voor kantoorinventaris

Er zijn twee leaseovereenkomsten afgesloten voor kopieerapparaten en twee onderhoudscontracten ten behoeve van het onderhoud van de kopieerapparaten. De overeenkomsten hebben een resterende looptijd van 19 tot 40 maanden. Er is een contract afgesloten voor kassasystemen. De overeenkomst heeft een resterende looptijd van 12 maanden.

Huurovereenkomst voor archiefruimte

Er is een huurovereenkomsten afgesloten voor een archiefruimte. De overeenkomst loopt van rechtswege af op 26 januari 2017 met een optie deze te verlengen met 12 maanden. De overeenkomst is verlengd tot 26 januari 2019.

Financiële verplichtingen uit niet uit de balans blijken de rechten en verplichtingen en financiering derden

	Verplichtingen		
	Verplichtingen <1 jaar	>1 jaar maar <5 jaar	Verplichtingen >5 jaar
	€	€	€
Kantoorinventaris	8.453	2.323	0
Huur archiefruimte	2.606	0	0
	<u>11.059</u>	<u>2.323</u>	<u>0</u>

Investeringsverplichtingen

In het kader van de ontwikkeling van de entreezone waren op 31 december 2018 investeringsverplichtingen aangegaan voor € 3.922.268 (31 december 2017 € 258.742).

Overige

Er is discussie met de Belastingdienst over toepassing van rekenregels met betrekking tot de voorheffing van BTW. De discussie gaat over de vraag welke btw op kosten gerelateerd aan de molens en het gebied, zoals bijvoorbeeld de btw op onderhoudskosten van de molens, in aftrek mag worden gebracht. De interpretatie van SWEK is dat alle kosten gerelateerd aan de molens en het gebied toe te rekenen zijn aan de btw-belaste activiteiten en dat daarom terecht de btw over deze kosten in aftrek zijn gebracht. Derhalve is er vanwege deze discussie met de Belastingdienst geen verplichting in de balans opgenomen in het kader van in aftrek gebrachte btw als gevolg van een verdedigbaar standpunt van SWEK. Tevens is in dat kader door de Belastingdienst in 2018 een naheffingsaanslag over het jaar 2013 van € 65.923 opgelegd. SWEK is evenwel van mening dat deze naheffingsaanslag niet rechtsgeldig is opgelegd. Gezien de lopende discussie is de eventuele impact van deze naheffingsaanslag nog niet in de balans opgenomen.

F - TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

BATEN

12. Inkomsten van bezoekers

De inkomsten van bezoekers bestaan uit:

	2018	2017
€	€	
Inkomsten uit entreegelden	1.977.003	1.771.230
Inkomsten steigers	147.197	136.100
Inkomsten rondvaartboot	345.453	272.649
Inkomsten gidsen	146.153	142.126
Inkomsten verkopen	1.266.949	1.127.814
Inkomsten parkeren	184.117	208.849
	<u>4.066.872</u>	<u>3.658.768</u>

Inkomsten verkopen

	2018	2017
€	€	
Opbrengst souvenirs	920.467	850.668
Opbrengst horeca verkopen	346.482	277.146
	<u>1.266.949</u>	<u>1.127.814</u>

De opbrengst verkopen van in totaal € 1.266.949 (2017: € 1.127.814) bestaat uit opbrengsten uit hoofde van horeca verkopen en uit opbrengsten uit hoofde van verkoop van souvenirs. De opbrengsten en brutomarges van beide opbrengstencategorieën kan als volgt worden gespecificeerd;

Brutomarge souvenirs

	2018	2017
€	€	
Opbrengst souvenirs	920.467	850.668
Kostprijs verkopen souvenirs	(450.317)	(417.150)
	<u>470.150</u>	<u>433.518</u>

Brutomarge in %

	2018	2017
	<u>51,1%</u>	<u>51,0%</u>

F - TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

Brutomarge horeca verkopen

	2018	2017
€	€	
Opbrengst horeca verkopen	346.482	277.146
Kostprijs verkopen horeca	(127.443)	(100.041)
	<u>219.039</u>	<u>177.105</u>
Brutomarge in %	<u>63,2%</u>	<u>63,9%</u>

13. Onderhoudsbijdragen

De totale ontvangen bijdragen ten behoeve van onderhoud bestaan uit:

	2018	2017
€	€	
BRIM	121.774	88.394
Provincie Zuid-Holland – 6-jarige overeenkomst	77.425	77.425
Overige projectsubsidies	42.500	65.598
	<u>241.699</u>	<u>231.417</u>

De ontvangsten uit hoofde van de BRIM-regeling en uit de meerjarige onderhoudsregeling van de Provincie Zuid-Holland zien op 6-jaarlijkse overeenkomsten met een looptijd tot 31 december 2018 en tot 31 december 2021. De ontvangsten van BRIM in 2018 bevatten een bedrag van € 22.254 dat ziet op inkomsten van de jaren 2016 en 2017.

Overige subsidie inkomsten zien op diverse projectsubsidies met een éénmalig karakter.

Voor vrijwel al de baten uit subsidies geldt dat aan het einde van het betreffende traject een verantwoording aan de subsidieverstrekker dient plaats te vinden. Op basis daarvan vindt een subsidie afrekening plaats. Tot die tijd kent de toegekende subsidie een voorwaardelijk karakter. Baten zijn verantwoord naar de mate waarin de directie inschat dat aan de subsidievoorwaarden is voldaan. De verantwoording aan de subsidieverstrekker van de 6-jaarlijkse overeenkomsten met een looptijd tot 31 december 2018 zal in 2019 plaatsvinden.

F - TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

14. Overige inkomsten

	2018	2017
€	€	
Ontvangen giften	4.729	2.113
Sponsoring	2.070	2.821
Maalpremies	7.235	0
Overige inkomsten	351.282	315.039
	<u>365.316</u>	<u>319.973</u>

De overige inkomsten bevatten giften van derden ad € 194.088 (2017: € 269.588) die zijn bestemd voor de realisatie van entreezone. Voor de bestemming van deze giften is een bestemmingsreserve gevormd. Onder deze post is in 2018 een bedrag van €75.000 verantwoord waarvoor een bestemmingsfonds is gevormd. Zie note 9 voor verdere toelichting.

LASTEN

15. Inkoopwaarde verkopen

	2018	2017
€	€	
Kostprijs verkopen souvenirs	450.317	417.150
Kostprijs verkopen horeca verkopen	127.443	100.041
Inkoopkosten arrangementen	59.864	18.125
	<u>637.624</u>	<u>535.316</u>

F - TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

16. Personeelskosten

	2018	2017
€	€	
Brutolonen en salarissen	1.372.267	1.170.411
Sociale premies	211.724	159.251
Pensioenkosten	159.679	117.095
	<u>1.743.946</u>	<u>1.446.757</u>

Gedurende het jaar 2018 waren gemiddeld 31 werknemers in dienst op basis van een volledig dienstverband (2017: 26).

17. Overige personeelskosten

	2018	2017
€	€	
Personeelsvereniging	449	504
Bedrijfskleding	6.491	3.916
Reiskostenvergoeding woon-werk	36.319	29.346
Studie- en opleidingskosten	4.624	5.755
Overige kostenvergoedingen	103	9.470
Ziekengeldverzekeringen	37.345	25.404
Overige personeelskosten	11.020	12.826
Bestuurder aansprakelijkheidsverzekering	1.142	1.326
Inhuur personeel	157.415	117.442
	<u>254.908</u>	<u>205.989</u>

18. Huisvestingskosten

	2018	2017
€	€	
Onderhoud gebouwen	814.156	667.326
Overname winkel Molenhoek	0	65.000
Schoonmaakkosten	16.236	12.922
Gas, water en elektra	4.779	4.185
Overige huisvestingskosten	10.026	15.504
	<u>845.197</u>	<u>764.937</u>

F - TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

19. Verkoopkosten

	2018	2017
€	€	
Communicatie	16.853	30.610
Marketing	80.669	42.346
	<u>97.522</u>	<u>72.956</u>

20. Kantoorkosten

	2018	2017
€	€	
Drukwerk en filmkosten	3.488	11.050
Kantoorbenodigdheden	4.199	7.138
Telefoon- en internetkosten	5.377	5.116
Automatiseringskosten	71.736	113.060
Kantinekosten	4.609	4.877
	<u>89.409</u>	<u>141.241</u>

21. Algemene kosten

	2018	2017
€	€	
Abonnementen en contributies	27.692	29.432
Accountants- en administratiekosten	109.322	28.399
Advieskosten	0	1.998
Correctie BTW voorgaande jaren	9.132	0
Overige algemene kosten	7.845	(13.470)
	<u>153.991</u>	<u>46.359</u>

F - TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2018

22. Financiële baten en -lasten

	2018	2017
€	€	
Ontvangen rente leningen u/g	1.244	0
Betaalde rente en bankkosten	(11.077)	(9.209)
	<u>(9.833)</u>	<u>(9.209)</u>

Resultaatbestemming

In de jaarrekening is de voorgenomen resultaat bestemming over boekjaar 2018 verwerkt zoals verantwoord in de toelichting op het eigen vermogen. De Raad van Toezicht dient dit nog te bekrachtigen.

Kinderdijk, 20 mei 2019

Bestuur:

C. van der Vlist

Raad van toezicht:

W.W. de Jong

W.J. de Zeeuw

W. van Leussen

A.J. Borgdorff

S.M. van Nieuwenhuijzen

Overige gegevens

Samenstellingsverklaring

Stichting Werelderfgoed Kinderdijk
Overwaard 2
2961 AT KINDERDIJK

Baker Tilly (Netherlands) N.V.
Fascinatio Boulevard 200-300
Postbus 8545
3009 AM Rotterdam

T: +31 (0)10 253 59 00
F: +31 (0)10 253 59 99

rotterdam@bakertilly.nl
www.bakertilly.nl

KvK: 24425560

Datum	Referentie
20 mei 2019	1905-07232\1013188\v1.1

Aan: het bestuur van Stichting Werelderfgoed Kinderdijk,

Samenstellingsverklaring van de accountant

De jaarrekening van Stichting Werelderfgoed Kinderdijk te Kinderdijk is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2018 en de staat van baten en lasten over 2018 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht, waaronder de voor accountants geldende Standaard 4410, 'Samenstellingsopdrachten'. Op grond van deze standaard wordt van ons verwacht dat wij u ondersteunen bij het opstellen en presenteren van de jaarrekening in overeenstemming met de Richtlijn voor de jaarverslaggeving C.1 "Kleine Organisaties-zonder-winststreven". Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toegepast.

Bij een samenstellingsopdracht bent u er verantwoordelijk voor dat de informatie klopt en dat u ons alle relevante informatie aanlevert. Wij hebben onze werkzaamheden, in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving, dan ook uitgevoerd vanuit de veronderstelling dat u aan deze verantwoordelijkheid heeft voldaan. Als slotstuk van onze werkzaamheden zijn wij door het lezen van de jaarrekening globaal nagegaan dat het beeld van de jaarrekening overeenkwam met onze kennis van Stichting Werelderfgoed Kinderdijk. Wij hebben geen controle- of beoordelingswerkzaamheden uitgevoerd die ons in staat stellen om een oordeel te geven of een conclusie te trekken met betrekking tot de getrouwheid van de jaarrekening.

Bij het uitvoeren van deze opdracht hebben wij ons gehouden aan de voor ons geldende relevante ethische voorschriften in de Verordening Gedrags- en Beroepsregels Accountants (VGBA). U en andere gebruikers van deze jaarrekening mogen dan ook ervan uitgaan dat wij de opdracht professioneel, vakbekwaam en zorgvuldig, integer en objectief hebben uitgevoerd en dat wij vertrouwelijk omgaan met de door u verstrekte gegevens.

Accountants

Voor een nadere toelichting op aard en reikwijdte van een samenstellingsopdracht en de VGBA verwijzen wij u naar www.nba.nl/uitleg-samenstellingsverklaring.

Met vriendelijke groet,

Was getekend,

drs. H.J. van den Burg RA
Partner Audit